

«Francoren bilobari gutuna» antzezlan. Isabelle MIQUELESTORENA

ANTZERKIA

Memoria, trauma eta antzerkia

Jaime VALVERDE

FRANCOREN BILOBARI GUTUNA

Testua: Unai Iturriaga, Igor Elortza eta aktoreak.

Zuzendaria: Ximun Fuchs.

Aktoreak: Ander Lipus, Patricia Urrutia, Manex Fuchs, Zoila Berastegi, Urko R. Pescador, Erika Olaizola, Pako Revueltas.

Tokia eta data: Arriaga Antzokia (Bilbo), 2016/11/17.

Lertedrama, Dejabu Panpin Laborategia eta Le Petit Théâtre de Pain taldeen hirugarren elkarlanak frankismoa du mintzagai. Haatik, iraganaren presentzia obran erabatekoa izanik ere, orainaldian jartzen da fokua eta bertan garatzen da ekintza. Izan ere, antzezlanak Estatu espainiarreko tradizio faxistak gurean eragin zuen eta eragiten duen oinazearen testigantza eman nahi du.

Ospitale bat aukeratu da metafora moduan –tarteka eroetxea badirudi ere–, non mediku zein gaixoek azterna fisiko eta psikologikoak pairatzen dituzten. Ikuspegi zabal eta anitza erakutsi nahi izan dute auziaz, asko baitira ukitzen diren gaiak: fusilatuak, haur lapurtuak, euskararen debekua, torturak, emakumeen zapalketa... Ez alferrik, ikerketa sakona dago sorkuntzaren azpian –eta merezi du obraren web orrian horri eskaintzen zaion ata-

la begiratzea–. Informazio guztia –ospitaleen egoerari buruzko zenbait kontu barne– antezlan forma emateko estruktura dramatiko konplexua eraiki behar izan dute. Bospasei ildo narratibo aurkezten dira, lehena eta oraina lotzen dituzten pertsonaia askoren bidez. Talde lan zoragarria egiten dute guzti-guztiek, bizitasun handiko momentuak une hunkigarriekin tartekatuz eta trebetasun dramatiko ikaragarria erakutsiz. Istorioak, eszenak eta erritmo narratiboa maisuki eramanak dira, pertsonaia bakoitzaren mamuak sotiltasunez deskubriarazten direlarik.

Hala ere, uste dut emandako informazioa gehiegizkoa suerta daitekeela tarteka eta istorio bakoitza sakonki garatzea traba dezakeela. Baina, aldi berean, dimentsio itzel hori dugu obraren dohain handiena –elkarlanotan jada ohikoa den maila tekniko bikainarekin batera–, Gerra Zibilaren eta faxismoaren gaineko collage biziki aberatsa ematen baitu, nire ustez parekorik gabekoa euskal antzerkian.

Dimentsio handi horrek –kalitatean eta edukian– herri mailako gertakaria bihurtzen du antzezlan. Gurean arrastoa utziko duela koan nago, besteak beste, jorritzen dituen trauma guztien katarsi kolektiboa egiteko beta ematen duelako. Antezlan hau gure memoria bizia da, teatroak bakarrik gorpuztu dezakeen beza-lagorputua.

JAZZ

Exquisitez a la polaca

Iñaki ZARATIEGI

Intérpretes: Marcin Wasilewski Trio.

Lugar: Sala Club del Teatro Victoria Eugenia (Donostia).

Fecha: 17/11/2016.

En 1996, el polaco Simple Acoustic Trio ganó el concurso internacional de grupos del XX Festival de Getxo. Han tardado nada menos que dos décadas en regresar y el combo lo forman los mismos músicos (Marcin Wasilewski –piano–, Slawomir Kurkiewicz –contrabajo– y el batería Michal Miskiewicz), pero hace tiempo que se presen-

tan bajo el nombre del primero, cabeza musical del invento.

Incluido en el jumelage de las capitalidades culturales europeas 2016 de Donostia y Wrocław, el recogido set fue una impoluta sesión de jazz a la europea, en la línea de la exquisita discográfica ECM. El terceto presentaba “Spark of Life”, su cuarto álbum en ese sello y editado hace dos años, del que entresacó una parte fundamental del recital. Desde la pulida brillantez de la pieza que nombra al disco al dinamismo de “Night Train to You” o la nerviosa “Actual Proof”, de Herbie Hancock.

Hubo más material propio

y ajeno, tratado siempre con entregado sentimiento lírico, y hasta físico, por el pianista de Varsovia, disciplinado y hábilmente secundado por su fiel sección: una batería detalladamente imaginativa y un fino contrabajo de eficaz pellizco rítmico. Como suele ser habitual en sus directos y tras la cabalgada groove de Hancock, que cerró el grueso del repertorio, el bis final lo protagonizó la nana-vals “Sleep Safe And Warm”, que el notable creador Krzysztof Komeda compuso para el filme “Rosemary’s Baby” (“La semilla del diablo”), de su paisano Roman Polanski. Puro swing y elegancia sónica.